

Al-Hikmah Publicaties

DE CATEGORIEËN VAN AT-TAWHĪD

SHAYKH ʿABD AR-RAḤMĀN B. NĀSIR AL-BARRĀK¹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

In de naam van Allah, de Barmhartige, de Genadevolle

Op deze plaats (in het boek) is het goed om de categorieën van at-Tawḥīd² te vermelden. Ahl as-Sunna wa-l-Jamāʿa³ verdelen at-Tawḥīd in drie categorieën.⁴ Sommigen verdelen at-Tawḥīd in twee categorieën. Het zijn twee methoden die met elkaar in overeenstemming zijn en elkaar niet tegenspreken. Er zijn er die zeggen: At-Tawḥīd bestaat uit drie (categorieën): [1] Tawḥīd ar-Rubūbiyya, [2] Tawḥīd al-ʿIbāda en [3] Tawḥīd al-Asmāʾ wa-ṣ-Ṣifāt.

De betekenis van [1] Tawḥīd ar-Rubūbiyya (de Tawḥīd van de Heerschappij) is het uitzonderen van Allah in de zaken van de Heerschappij, zoals het scheppen, het voorzien, het

¹ Shaykh ʿAbd ar-Raḥmān b. Nāsir al-Barrāk – moge Allah hem beschermen – behoort tot de geleerden van Ahl as-Sunna wa-l-Jamāʿa in het Koninkrijk van Saoedi-Arabië. De Shaykh werd geboren in Al-Bukayriyah (in de provincie Qaṣīm) in het jaar 1352 AH (wat overeenkomt met het jaar 1934). Hij begon op jonge leeftijd met het zoeken van kennis. Enkele van zijn leraren waren: Shaykh ʿAbd al-ʿAzīz b. ʿAbd Allāh b. Bāz (van wie hij meer dan vijftig jaar heeft geprofiteerd), Shaykh Muḥammad al-Amin ash-Shanqīṭī, Shaykh ʿAbd ar-Razzāq ʿAfifi, Shaykh ʿAbd ar-Razzāq Ḥamza, Shaykh Muḥammad b. Muqbil al-Muqbil, Shaykh ʿAbd al-ʿAzīz b. ʿAbd Allāh as-Subayyal en Shaykh Ṣāliḥ b. Ḥusayn al-ʿIrāqī, – moge Allah hen genadig zijn. De Shaykh heeft zich vooral ingezet in het geven van les in de verschillende Islamitische wetenschappen. Ook zijn er vele opgenomen lessen van hem in boekvorm gedrukt. De Shaykh geeft tot de dag van vandaag nog steeds dagelijks les, moge Allah hem zegenen in zijn leeftijd en de moslims laten profiteren van zijn kennis! Zie zijn officiële website: www.sh-albarrak.com.

² At-Tawḥīd: Taalkundig: Afgeleid van het één maken (*waḥḥada*) van iets als iets één wordt gemaakt. Het is dus het verbaalnomen van één maken (*waḥḥada, yuwaḥḥidu*), dat wil zeggen het één maken van iets, het verklaren van iets als één of het toeschrijven van eenheid aan iets. Wettelijk: Het uitzonderen van Allah, Verheven is Hij, in datgene dat uitsluitend voor Hem is wat betreft de Heerschappij, de Aanbidding en de Namen en Eigenschappen. Zie: Muḥammad b. Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn, *Al-Qawl al-mufīd ʿalā Kitāb at-Tawḥīd I* (Riyad 1994) 5. [AJ]

³ Ahl as-Sunna wa-l-Jamāʿa: Degenen die zich verzamelen op de waarheid die bevestigd is in het Boek en de Sunna. Zie: Ṣāliḥ b. Fawzān al-Fawzān, *Sharḥ al-ʿAqīda al-wāsiṭiyya* (Riyad 2005) 15. [AJ]

⁴ Zie het boek: *Al-Mukhtaṣar al-mufīd fī bayān dalāʾil aqṣām at-Tawḥīd*. (Geschreven door Shaykh ʿAbd ar-Razzāq b. ʿAbd al-Muḥsin al-ʿAbbād al-Badr [AJ]).

besturen, het veroorzaken van leven en het veroorzaken van de dood. Daarom wordt het geformuleerd als de Tawḥīd van de Heer met betrekking tot Zijn handelingen. Dat komt tot stand door te bevestigen dat Hij geen deelgenoot heeft met betrekking tot Zijn handelingen.

De betekenis van [2] Tawḥīd al-Ilāhiyya (of Tawḥīd al-‘Ibāda: de Tawḥīd van de aanbidding) is het uitzonderen van Allah in de aanbidding. Het houdt in te bevestigen dat er geen aanbedene is met recht op aanbidding behalve Hij. Hij is de Ware Godheid, alleen Hij heeft recht op de aanbidding. Deze categorie wordt verwezenlijkt door middel van handeling, namelijk: door aan Hem alleen de aanbidding toe te kennen.

De betekenis van [3] Tawḥīd al-Asmā’ wa-ṣ-Ṣifāt (de Tawḥīd van de Namen en de Eigenschappen van Allah) is: het bevestigen dat Hij de Enige is met Zijn Namen en Eigenschappen. Hij heeft geen deelgenoot in Zijn Eigenheid, Zijn Eigenschappen en Zijn Handelingen.

Wat betreft degenen die at-Tawḥīd in twee categorieën verdelen – de bewoordingen verschillen maar het onderliggende idee is hetzelfde –,⁵ zij zeggen: [1] Tawḥīd fī al-Ma‘rifa wa-l-Ithbāt (de Tawḥīd die betrekking heeft op kennis en bevestiging), Tawḥīd fī al-‘Ilm wa-l-Qawl (de Tawḥīd die betrekking heeft op kennis en uitspraak) en At-Tawḥīd al-‘Ilmī al-Khabarī (de Tawḥīd die betrekking heeft op kennis en informatie)

Dit zijn allemaal bewoordingen voor hetzelfde.

Deze (eerste) categorie omvat Tawḥīd ar-Rubūbiyya en Tawḥīd al-Asmā’ wa-ṣ-Ṣifāt. Dus twee van de drie (eerdergenoemde) categorieën vallen onder deze categorie. Want zowel Tawḥīd ar-Rubūbiyya als Tawḥīd al-Asmā’ wa-ṣ-Ṣifāt hebben betrekking op kennis. Ze hebben louter betrekking op geloofsovertuiging en kennis. De geopenbaarde teksten die daar op duiden zijn allemaal informatieve teksten. Ze behoren tot de categorie van informatie. Want spraak wordt onderverdeeld in ‘informatief’ en ‘formatief’.⁶

⁵ *At-Tadmuriyya* (blz. 46), *Madārij as-sālikīn* (3/417), *Ijtīmā‘ al-juyūsh al-Islāmiyya* (blz. 93) en *Badā’i‘ al-fawā’id* (1/243).

⁶ In de Arabische taal en redekunst wordt spraak onderverdeeld in *Khabar* (informatie) en *Inshā’* (formatie). *Khabar* heeft betrekking op uitspraken die (taalkundig) kunnen worden ontkend of bevestigd. Over deze uitspraken kun je zeggen dat het waar is of dat het een leugen is. Ze geven dus informatie over iets. Een voorbeeld daarvan is de zin: ‘Ik ben naar huis gegaan.’ Hierover kun je zeggen dat het waar of onwaar is. *Inshā’* (formatie) heeft betrekking op uitspraken die iets voortbrengen. Over deze uitspraken kun je niet (taalkundig) zeggen dat ze waar of onwaar zijn. Een voorbeeld hiervan is de zin: ‘Ga naar huis.’ Enkele categorieën van *Inshā’* zijn het verzoeken, het bevelen en het verbieden. Zie: Muḥammad b. Ṣāliḥ al-‘Uthaymīn, *Sharḥ al-balāgha* (Riyad 1434) 50-80. [AJ]

De tweede categorie volgens de tweede methode is: [2] Tawhīd al-Ilāhiyya of Tawhīd al-‘Ibāda (de Tawhīd van de aanbidding), of Tawhīd al-‘Irāda wa-l-Qaṣd wa-l-‘Amal (de Tawhīd van de wil, het doel en de handeling), of: At-Tawhīd at-Ṭalabī (de verzoekende Tawhīd). Want de geopenbaarde teksten van deze categorie zijn verzoekend. Zie (bijvoorbeeld) Sūra al-Ikhlāṣ:

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ لَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝﴾

Zeg: Hij is Allah, de Ene. Allah is aṣ-Ṣamad (de Onafhankelijke Meester van Wie al het geschapene afhankelijk is). Hij heeft niet verwekt en is niet verwekt. En niet één is aan Hem gelijkwaardig. [Sūra al-Ikhlāṣ (112): 1-4]

Je ziet dat het informatieve zinnen zijn. Alle teksten over al-Asmā’ wa-ṣ-Ṣifāt zijn informatief. Maar de verzen die gaan over Tawhīd al-‘Ibāda zijn formatief.

﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۝﴾

En aanbidt Allah en ken geen enkele deelgenoot toe aan Hem. [Sūra an-Nisā’ (4): 36]

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ۝﴾

Jouw Heer heeft bepaald dat jullie alleen Hem aanbidden. [Sūra al-Isrā’ () : 23]

﴿فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝﴾

Neemt dan geen deelgenoten naast Allah terwijl jullie weten. [Sūra al-Baqara (2): 22]

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ۝﴾

O mensheid! Aanbidt jullie Heer, Degene Die jullie geschapen heeft. [Sūra al-Baqara (2): 21]

Er is dus geen tegenstrijdigheid tussen de twee methodes. Degene die Tawhīd in twee categorieën verdeelt neemt Tawhīd ar-Rubūbiyya en Tawhīd al-Asmā’ wa-ṣ-Ṣifāt op in Tawhīd al-Ma‘rifa wa-l-Ithbāt. Dit is de Tawhīd die betrekking heeft op kennis en informatie. Constateer dit zodat de variatie in categorisering niet problematisch is voor jou.

Deze categorisering is afgeleid van de bestudering van de geopenbaarde teksten. Sommige mensen van Ahl al-Bida‘ lasteren Ahl as-Sunna en zeggen: ‘Deze categorisering is

geïnnoveerd!’ Dit is een valse laster.⁷ Ja, de bewoordingen en de categorisering worden beschouwd als een nieuwe terminologie, net zoals de juristen – bijvoorbeeld – de handelingen van het gebed verdelen in: pilaren, verplichtingen en Sunan⁸, genomen vanuit de bewijzen. Want de handelingen van het gebed zijn niet van één en hetzelfde niveau. Zo ook de handelingen van de Bedevaart: pilaren, verplichtingen en Sunan. Genomen vanuit de bewijzen. Zo ook is de categorisering van de zaken van geloofsovertuiging afgeleid van de geopenbaarde teksten.

De geopenbaarde teksten duiden op de verplichting van het uitzonderen van Allah met betrekking tot Zijn Heerschappij. Dat dient te gebeuren door te geloven dat Hij de Heer en Bezitter van alle zaken is, en dat wat Hij wil gebeurt, en wat Hij niet wil gebeurt niet. Dit is correct.

Zo ook duiden de geopenbaarde teksten op de verplichting te geloven dat Hij de Ware Godheid is, alleen Hij heeft het recht op de aanbedding. Zoals de Verhevene zei in Zijn Toespraak tot Musa ﷺ:

﴿إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي﴾

Voorwaar, Ik ben Allah, er is geen aanbedene die met recht aanbeden wordt behalve Ik, aanbidt Mij dus. [Sura Ṭāʾ-Hāʾ (20): 14]

En de Verhevene zei:

﴿وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهُ وَاحِدٌ﴾

Want er is geen Ilāh (God) behalve de Ene Ilāh (God). [Sūra al-Māʾida (5): 73]

En de Verhevene zei:

﴿وَالْهُكْمُ لِلَّهِ وَاحِدٌ﴾

Jullie Ilāh (God) is Eén Ilāh (God – Allah). [Sūra al-Baqara (2): 163]

En betreffende de kwestie van Al-Asmāʾ wa-ṣ-Ṣifāt zei Hij ﷻ:

⁷ Zie het boek: *Al-Mukhtaṣar al-mufīd fī bayān dalāʾil aqṣām at-Tawhīd*.

⁸ Sunan: Meervoud van Sunna. Hier wordt het als synoniem bedoeld voor de wettelijk aanbevolen zaken.

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾﴾

Zeg: Hij is Allah, de Ene. [Sūra al-Ikhlāṣ (112): 1]

En de Verhevene zei:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١٧﴾﴾

Er is niets met Hem in enig opzicht gelijk, en Hij is de Alhorende, de Alziende. [Sūra ash-Shūrā (42): 11]

En de Verhevene zei:

﴿وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾﴾

En niet één is aan Hem gelijkwaardig. [Sūra al-Ikhlāṣ (112): 4]

Dit is dus een categorisering die is afgeleid van het Boek en de Sunna. Het duidt er op dat Hij, de Verhevene, één is in dit alles.

Heeft deze categorisering een bepaald profijt?

Ja. Hierdoor weten we dat het bevestigen van Tawḥīd ar-Rubūbiyya alleen niet volstaat. Want de polytheïsten bevestigden deze (vorm) van Tawḥīd (ook). De Verhevene zei:

﴿وَلِينَ سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ ﴿٦﴾﴾

En als jij hen vraagt wie de hemelen en de aarde geschapen heeft, dan zeggen zij zeker: ‘Allah.’ [Sūra Luqmān (31): 25]

Maar zij namen naast Allah andere goden. Zij aanbaden naast Allah goden buiten Hem. Dus de afwijking die zij hadden lag in Tawḥīd al-‘Ibāda. Daarom zeggen de mensen van kennis:

‘Tawḥīd al-‘Ibāda is hetgeen waarover het geschil ontstond onder de boodschappers en hun volkeren.’⁹

⁹ Kitāb at-Tawḥīd van Imam Muḥammad b. ‘Abd al-Waḥhāb (blz. 6).

Zoals de polytheïsten zeiden – toen de Boodschapper ﷺ tegen hen zei:

Zeg: ‘*Lā ilāha illā Allāh.*’

﴿أَجْعَلُ الْأِلَهَةَ إِلَهًا وَحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ﴾

Heeft hij de goden tot één god gemaakt? Voorwaar, dit is werkelijk iets vreemds! [Sūra Ṣād (38): 5]¹⁰

En deze innoveerders die Ahl as-Sunna lasteren vanwege deze categorisering, zij categoriseren at-Tawḥīd (zelf ook). Zij geven het een geïnnoveerde categorisering die valsheid bevat, zoals Shaykh al-Islām (Ibn Taymiyya) heeft vermeld van velen van Ahl al-Kalām¹¹ dat zij zeggen: ‘Tawḥīd is een woord voor drie (zaken): Eenheid van de eigenheid, eenheid van de eigenschappen en eenheid van de handelingen.’ Dus zij zeggen: ‘Allah is één wat betreft Zijn Eigenheid, Hij heeft geen deelgenoot. Hij is één wat betreft Zijn eigenschappen, Hij heeft geen soortgenoot. Hij is één wat betreft Zijn handelingen, Hij heeft geen vennoot.’¹²

Het spreken hierover heeft tijd nodig, maar samengevat is het zo: dat zij met deze categorisering zaken toevoegden aan de definitie van at-Tawḥīd die er niet bij horen. Zij voegden het ontkennen van de eigenschappen toe aan de definitie van at-Tawḥīd, terwijl dit een dwaling is. Zij haalden Tawḥīd al-‘Ibāda uit de definitie van at-Tawḥīd. Bij hen wordt deze categorie niet vermeld. Het beste dat zij vermelden is Tawḥīd ar-Rubūbiyya, de Tawḥīd van

¹⁰ Overgeleverd door Aḥmad (1/227). Authentiek verklaard door At-Tirmidhī (3232), Ibn Ḥibbān (6686) en Al-Ḥākim (2/432) van de Ḥadīth van Ibn ‘Abbās ﷺ.

¹¹ Ahl al-Kalām: De mensen van al-Kalām. En (‘ilm) al-Kalām betekent: Letterlijk: (de wetenschap van) het discours. Wordt ook wel vertaald als: scholastieke theologie. Ibn Khaldūn heeft het gedefinieerd als ‘de wetenschap die de argumentatie omvat betreffende de religieuze dogma’s met de rationele bewijsvoering.’ Zie: *Muqaddima Ibn Khaldūn* II (Damascus 2004) 205. Shaykh Muḥammad b. Ṣāliḥ al-‘Uthaymīn definieerde het als ‘dat wat de Mutakallimūn (scholastici, theologen) hebben geïnnoveerd in de fundamenten van de Religie betreffende het bevestigen van de dogma’s volgens de methoden die zij zelf hebben bedacht.’ Zie: *Faṭḥ Rabb al-Bariyya* (Riyad 1412 AH) 95. De geleerden hebben uitvoerig gewaarschuwd voor ‘Ilm al-Kalām en diens aanhangers. Zo zei Imam ash-Shāfi‘ī: ‘Mijn oordeel over de aanhangers van al-Kalām is dat zij geslagen dienen te worden met een palmtak, op een kameel gezet dienen te worden en met hen dient te worden rondgegaan bij de clans en de stammen en er tegen hen geroepen dient te worden: “Dit is de vergelding voor degene die het Boek en de Sunna heeft gelaten en zich heeft gewijd aan al-Kalām.”’ Zie: Ibn Mufliḥ al-Maqdisī, *Al-Ādāb ash-Shar‘iyya* I (Beirut 1999) 221. En Imam Aḥmad zei: ‘Zit niet met Ahl al-Kalām, ook al verdedigen zij de Sunna.’ Zie: Ibn al-Jawzī, *Manāqib al-Imām Aḥmad* (Riyad 1409 AH) 210. En hij zei: ‘De geleerden van al-Kalām zijn ketters.’ Zie: Ibn al-Jawzī, *Talbīs Iblīs* (Riyad 2002) 489. [A]

¹² *Dar’ ta’arud al-‘aql wa-n-naql* (1/225) en de verhandeling *At-Tadmuriyya* (blz. 440).

de Heer met betrekking tot Zijn handelingen. Zij zeggen: ‘Hij is één wat betreft Zijn handelingen, Hij heeft geen vennoot.’ Wat betekent dat de Schepper van de Wereld één is, en dit is correct.¹³

Bron: ‘Abd ar-Raḥmān b. Nāṣir al-Barrāk, *Sharḥ al-‘Aqīda at-Taḥāwiyya* (Riyad 1429 AH) 26-29.

Vertaling: Abū Junayd ‘Īsā b. Antonius al-Ūrūbi

Toevoeging Abū Junayd:

Samenvattend zijn er twee manieren om Tawḥīd te categoriseren:

Twee categorieën:	Drie categorieën:
[1] Tawḥīd fī al-Ma‘rifa wa-l-Ithbāt (kennis en bevestiging)	[1] Tawḥīd ar-Rubūbiyya (Heerschappij)
	[3] Tawḥīd al-Asmā’ wa-ṣ-Ṣifāt (Namen en Eigenschappen)
[2] Tawḥīd al-Irāda wa-l-Qaṣd wa-l-‘Amal (wil, doel en handeling)	[2] Tawḥīd al-Ilāhiyya (Aanbidding)

¹³ Zie de onderverdeling van at-Tawḥīd door de sekten in: *At-Tadmuriyya* (blz. 448), *Majmū‘ al-Fatāwā* (4/150) en *Madārij as-sālikīn* (3/415).